

Vergaderjaar 1991–1992

22 300 XIII

Vaststelling van de begroting van de uitgaven en de ontvangsten van hoofdstuk XIII (Ministerie van Economische Zaken) voor het jaar 1992

Nr. 22

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN ECONOMISCHE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten Generaal

's-Gravenhage, 6 november 1991

In antwoord op vragen van het lid van uw Kamer de heer Kohnstamm, (aanslag HTK, 1990/91, nr. 845) over de **prijsontwikkeling van de hormonale orale anti-conceptiva in Nederland**, is uw Kamer een nadere uiteenzetting in het vooruitzicht gesteld nadat de resultaten van het door mij geëntameerde onderzoek door de Economische Controledienst (ECD) bekend zouden zijn. Op 18 oktober 1991 heb ik bekend gemaakt voornemens te zijn een beschikking op grond van de Wet Economische Mededinging (WEM) te nemen, teneinde het prijsniveau van de hormonale orale anti-conceptiva terug te brengen tot ongeveer het niveau dat gold voor de prijsverhoging van juli dit jaar. Daarbij heb ik aangegeven van dit voornemen te zullen afzien indien de betrokken bedrijven in voldoende mate vrijwillig tot prijsverlagingen zouden overgaan. Hierna zal ik u, mede namens de Staatssecretaris van het Ministerie van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur, nader omtrent mijn opvattingen en voornemens informeren. Daarbij zal ik een onderscheid maken tussen mijn bevindingen op basis van het ECD-onderzoek en mijn beslissing in deze aangelegenheid, mede in het licht van hierna te noemen recente prijsverlagingen. Opgemerkt zij dat bij de weergegeven feiten en overwegingen de uit art. 42 WEM voortvloeiend restrictie in acht genomen dient te worden, teneinde de geheimhouding van gevoelige bedrijfsgegevens te waarborgen.

Uitkomsten ECD-onderzoek

De markt voor hormonale orale anti-conceptiva, als ook de daarbinnen te onderscheiden deelmarkten, wordt beheerst door een beperkt aantal ondernemingen. In het bijzonder drie aanbieders – Organen, Schering en Wyeth – hebben een overwegend marktaandeel. Uit het onderzoek blijkt dat alle bedrijven die in Nederland hormonale orale anti-conceptiva op de markt brengen met uitzondering van Searle de prijzen voor hun producten tussen eind juni en begin augustus 1991 aanzienlijk tot zeer

aanzienlijk hebben verhoogd (gemiddeld genomen ca. 45%). Gegeven het statistisch te verwaarlozen marktaandeel van Searle hadden de prijsverhogingen betrekking op 100% van de markt. Tegelijkertijd werd de onderlinge concurrentie beperkt. Producten van verschillende bedrijven werden op een gelijk of nagenoeg gelijk prijsniveau gebracht. Uit deze prijsalignering vloeide voort dat bijbetalingsbedragen verband houdende met de invoering van het Geneesmiddelen Vergoedings Systeem (GVS) tussen medisch-therapeutische substitueerbare producten in belangrijke mate op een gelijk niveau werden gebracht. Vóór de prijsverhoging behoefde slechts in enkele gevallen een eigen bijdrage te worden betaald, nadien voor vrijwel alle producten. Die bijbetaling varieerde na de prijsverhoging van ca. f 6,00 tot f 17,00 per verpakking voor de meest gangbare producten.

De effecten van deze prijsstijgingen dienen aldus voor een aanzienlijk deel door de consument zelf te worden gedragen, terwijl de uitwijkmogelijkheid naar een goedkoper middel binnen hetzelfde GVS cluster als gevolg van de vérgaand doorgevoerde prijsegalisatie niet goed dan wel in belangrijke mate beperkt mogelijk was.

De hierboven beschreven situatie kent met het algemeen belang strijdige gevolgen, onder andere omdat deze de consument tot nadeel strekt en de prijsverhogingen – naar uit het rapport van de ECD blijkt – niet worden gemotiveerd met een beroep op kostenstijgingen. Voorts sluit de doorgevoerde prijsegalisatie prijsconcurrentie op de betrokken markt geheel dan wel grotendeels uit, juist nadat als gevolg van de invoering van het GVS prijsverschillen tussen geneesmiddelen vanuit mededingingsoogpunt van aanmerkelijk grotere betekenis waren geworden. Dit is ook daarom in strijd met het algemeen belang omdat dit belang een effectieve prijsconcurrentie vergt, ook in de sector van de gezondheidszorg.

Het bovenstaande heeft mij tot het oordeel gebracht dat geschetste situatie niet ongewijzigd zou kunnen blijven. In dit verband heb ik op 18 oktober 1991 aangekondigd voornemens te zijn op basis van artikel 27 van de Wet Economische Mededinging, een voorlopige voorziening in de vorm van een prijsaanwijzing te geven. Daarbij heb ik aangegeven van dit voornemen te zullen afzien, indien in voldoende mate sprake zou zijn van een vrijwillig redresseren door de industrie van deze prijsverhogingen. Zoals hierna zal blijken hebben zich inderdaad belangrijke ontwikkelingen voorgedaan in de prijsstructuur op de markt van hormonale orale anti-conceptiva.

Recente prijsverlagingen/huidig prijspeil

Op 25 oktober 1991 heeft het bedrijf Schering mij bij brief doen weten dat men met ingang van 21 oktober 1991 de prijzen voor een aantal belangrijke producten heeft verlaagd tot iets onder de vergoedingslimiet van het GVS. Hiermee is vrijwel de totale prijsverhoging die door dit bedrijf is doorgevoerd ongedaan gemaakt en resulteren voor de desbetreffende consumenten geen bijbetalingen meer. Gelet op het marktaandeel van onderhavige aanbieder c.q. dat van de betrokken producten op de onderscheiden GVS-clusters, is aldus de prijsconcurrentie op de markt van hormonale orale anti-conceptiva in aanzienlijk mate hersteld. Hoewel genoemde daling van het prijsniveau op zich voldoende is om van interventie ingevolge de WEM af te zien, is daarnaast relevant dat zich een duidelijke versterking van de parallel-import aftekent. Gelet op het in het algemeen lagere en sedert juni van dat jaar nauwelijks gewijzigde prijsniveau in het buitenland, zal van deze parallel-import, een – verdere – druk uitgaan op het gemiddelde prijsniveau nop de markt, in het bijzonder op dat van de vooralsnog niet in prijs verlaagde producten.

Gegeven genoemde ontwikkelingen ben ik van mening dat de noodza-

kelijke randvoorwaarden voor herstel van prijsconcurrentie en marktwerking in voldoende mate zijn vervuld. Desalniettemin zal ik de marktsituatie nauwlettend in het oog houden.

De Staatssecretaris van Economische Zaken
Y. C. M. T. van Rooy